07110

Ο ΓΚΕΟ ΜΙΛΕΦ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Η γνωριμία μου με τον Γκέο Μίλεβ δέν ηταν απ' εκείνους τους κεραυνοβόλους ερωτες που ανάβουν σάν πυρπαγιά κι υστερα γρήγορα και οδυνηρά. Αντίθετα, παρομοιάσω τη με εκείνα τα " φλέρτ" διαρκείας, πού όσο περνάει ο καιρός, γίνονται πιό ελκυστικά, βαθαίνουν και πλαταίνουν και σε κάνουν σκλάβους σχεδόν. Κοντά (Από τότε που γνώρισα τον ποιητή, πέρασαν πολλά χρόνια, την πατρίδα του ποιητή, καθώς έμπαινα στά μυστικά της βουλγάρικης γλώσσας, αυτό το " φλέρτ" και τελικά ολοκληρώθηκε με την ανθολόγηση του έργου του στά ελληνικά, με τον τίτλο Σεπτέβρης.

Οταν μετάφραζα τα ποιήματα του Μίλεφ ένοιωθα έντονα όσο ποτέ την ανάγκη νά μιλούσα τη βουλγαρική γλώσσα. Οι λίγες λέξεις και φράσεις που έμαθα εδώ κι εκεί, μόλις που μου επέτρεπαν νά μπαίνω στη μουσικότητα του στίχου, ν' αναζητώ την αντίστοιχη ρίμα στη γλώσσα μου χωρίς νά προδίνω το πρωτότυπο. Ωστόσο η μετάφραση τουκειμένου έγινε κάτω από τις ιδανικώτερες συνθήκες. Λέξη πρός λέξη, μαζί με τον βούλγαρο ελληνιστή Μίλκο Τσόνεφ προσπαθήσαμε πρώτα ν αποδώσουμε το κείμενο με την πιό δυνατή ακρίβεια στα ελληνικά. Άρη στη γεννειοδωρία της ένωσης βουλγάρων συγγραφέων που με φιλοξένησε γιά μιά βδομάδα μπόρεσε νά πραγματοποιηθεί αυτή η εντατική συνεργατική δουλειά. Γιά το δούλεμα του στίχου είχα όλο τον καιρό ν' ασχοληθώ αργότερα, γιά εξη περίπου μήνες. Ωστόσο η αυτή την πρώτη " διαλογική " θά την έλεγα αντιμετώπιση του ποιητή την θεωρώ την βάση γιά την όσο το δυνατό πιό δίκαιη απόδοση του έργου του (δέν θά ήθελα νά χρησιμοποιήσω τη λέξη πιστή, γιατί μ' ενοχλεί. Μιά πιστή μετάφραση θά μπορούσε νά αδικήσει ένα ποιητή που δουλεύει με εντελώς άλλα σύνεργα από τά δικά μας (γλωσσικά, τοπικά και χρονικά όρια αυτών Σεπτέβρη, είναι τεράστια η σημασία αυτής της προεργασίας. Ο Σεπτέβρης δέν ειναι απλώς ένα επικό ποίημα. Είναι ένα ποτάμι φουσκωμένο που κατεβαίνει ακράτητο ύστερα από μιά θύελλα, παρασύροντας μαζί του όλα και όλους. Τον λαό, τις συνήθειες του, τα κράδασματα του, την πίστη του, τον ηρωϊσμό

του, τις αδυναμίες του ~~xxxx~~ και τη δύναμη του. Ο Δεκέμβρης είναι η ιστορία του Βουλγάρικου λαού, ο καθρέφτης του, η ψυχή του. Στην ελληνική γλώσσα θα μπορούσε να παραβληθεί με τον Ύμνο στην Ελευθερία του Διονύσιου Σολωμού, πού έγινε ο Εθνικός Ύμνος της Ελλάδας, η με την Ρωμιοσύνη, του Γιάννη Ρίτσου. Στην κυπριακή διάλεκτο, θα τον περέβαλλα με την "Ωάτη Ιουλίου" του εθνικού ποιητή της Κύπρου Βασίλη Μιχαηλίδη.

Αναρωτήθηκα πολλές φορές πώς ένας ποιητής τόσο νέος, όπως τον Γκέο Μίλεφ, με ~~xxxxxxxxxxxxxx~~ μόρφωση ραφινάτη και κοσμοπολίτικη, μπόρεσε να εισχωρήσει τόσο βαθειά στη ψυχή τουλαού του, να βυθιστεί κι αυτός μαζί με τους "Αγριους, τους μαλιαρους τους ξυπόλυτους τους λυσσασμένους" - αλήθεια πόσα επίθετα που γίνονται όλα ουσιαστικά - μέσα στις λάσπες και στην παγωνιά, να κατηφορίσει από χαράδρες και γκρεμούς ν'αρπάξει στο χέρι του ότι βρεί για να πολεμήσει την αδικία, να γίνει προφήτης και τροβαδούρος του σοσιαλισμού. Την απάντηση την έδωσε ο ίδιος ο ποιητής, σ'ένα γράμμα στον πατέρα του : " Όπως ξέρεις, εγώ συνηθίζω να σκέπτομαι μόνο με το δικό μου μυαλό, για να μπορώ να ονομάζω τις αλήθειες στις οποίες καταλήγω, δικές μου " Η αλήθεια στην οποία κατέληξε ο ποιητής ύστερα από πολλή ανίχνευση και πολλή σκέψη έχει πιστεύω πολύ μεγαλύτερη αξία από τις αλήθειες που παίρνομε σερβιρισμένες στο δίσκο του προγεύματος μας. Και είναι ένας από τους λόγους που η ποίηση του Μίλεφ ~~xxxx~~ αγαπήθηκε τόσο πολύ από το λαό, μ'όλο που ~~xxxxxxxx~~ ο στίχος του φέρνε καινούργιους ήχους στ'αυτιά του.

Δεν θάθελα να μακρυγορήσω για πράγματα που όλοι εσείς θα ξέρετε πιθανότατα καλύτερα από μένα. Πιστεύω πώς για όλους μας θά είναι πιό βοηθητικό αντί για μονολόγους που θα επαναλαμβάνουν ίσως ο ένας τον άλλο, ακολουθήσει μιά ζωντανή συζήτηση. Θά ήθελα μονάχα να ~~xxxxxxxxxxxxx

Ο μεγάλος μας ποιητής Γιάννης Ρίτσος πρόσφερε ευγενικά φωτογραφίες από τις πέτρε
που ο ίδιος ζωγραφίζει στις ελεύθερες ώρες του, για να κοσμήσουν το βιβλίο.
Σάν πρόταξη του βιβλίου δημοσιεύσαμε το ποίημα του Γιάννη Ρίτσου " Γαλάζιο Ποίημα
που είχε αφιερώσει ο ποιητής στο ψιάλινο μάτι του Γκέο Μίλεφ όταν
το είδε στο Μουσείο στη Σόφια της Επανάστασης σάν φανό στην πόρτα της Ελευθερίας
και σαν " σφραγιδόλιθο του Αγώνα". Τό γιάλινο μάτι του ποιητή, πού απόμεινε μαζί
με την ποίηση του
μαρτυρία και
πηγή έμπνευσης για τους λαούς και για τους ποιητές

Από τον Σεπτέμβρη, το βιβλίο περιλαμβάνει την Κόλαση και άλλα ποιήματα καθώς και αποσπάσματα από την λυρική πεζογραφία και τις άρχιμες πεζογραφίες και τη Δίμνη της Αστράνης

Θά μπορούσαμε να πούμε με πολλή περηφάνεια πώς η έκδοση έτυχε πολύ θερμής υποδοχής όταν παρουσιάστηκε σε ειδικές βραδυές στο κοινό της Κύπρου. Στή μιά βραδυά, στη Λευκωσία παραβρέθηκε ο σημερινός υπουργός πολιτούρας της Βουλγαρία Γκεόργκη Ιορντανώφ που βρισκόταν στην Κύπρο για τους γιορτασμούς των 1300 χρόνων Στη Λεμεσό, στην εκδήλωση την αφιερωμένη στην παρουσίαση του βιβλίου Σεπτέμβρης παραβρέθηκε ο μεγάλος γάλλος ποιητής Λουί Αραγκόν που κατα σύμπτωση είχε επισκεφθεί το νησί εκείνο το βράδυ. Αί σαν επιστέγασμα της γνωριμίας του λαού μας με τον ποιητή του Σεπτέμβρη, ένας από τους δρόμους της Λεμεσσου πήρε τοόνομα του Γκέο Μίλεφ με απόφαση της κοινοτικής επιτροπής της περιοχής. Τό βιβλίο είχε εξίσου μεγάλη επιτυχία και στην Ελλάδα.

Η μοναδική αυτή ευκαιρία πού μας προσφέρει η Ένωση Βουλγάρων μεταφραστών να μαζευτούμε και ν'ανταλλάξουμε τις εμπειρίες μας σχετικά με την ποίηση του Μίλεφ θά δώσει άλλη μιά διάσταση μέσα μας στο μεγάλο έργο του. Ενα έργο που δέν αγκάλιασε μόνο το λαό του και την εποχή του, μα πού είναι παγκόσμιο και διαχρονικό. Τέτοια έργα ορόσημα έχουν τεράστια σημασία για την πορεία της ανθρωπότητας σε μιά εποχή πού την απειλούν χίλιοι κίνδυνοι , ιδιαίτερα στην εποχή μας αποπροσανατολισμού, διαφθοράς, απανθρωπιάς, καί πάνω από όλα κίνδυνος ολοκληρωτικού αφανισμού. Ο Σεπτέμβρ σύμφωνα με τα λόγια του ίδιου του δημιουργού του, έχει σαν ιδέα την ανθρωπιά, την